

seu tabernaculo moramur ad tempus super terram, fuerit morte dissolutum, quod adificatorem ex Deo habemus domum non manufactam, eternam in celis, id est quod habituri sumus aliam domum longe prestantiorem, nempe celestem & eternam; & iterum, *Dam sumus in corpore peregrinamus a Domino (per fidem enim ambulamus & non per speciem) Audemus autem & bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore,*

Philip. 2. Presentes esse ad Dominum. As rursum, Curvator è duobus, desiderium habens diffidit & esse cum Christo, multo magis melius, permanere autem in carne, necessarium propter vos: promptum videtur intelligere sanctorum animas corpore solutas & ab omni reatu liberatas, ac perfecte purgatas, non exceptata universalis judicij die flatim ad Deum sicuti est videndum, eoque frumentum admitti, post-

Mich. 2. quam Christus Dominus ascendit pandens uer ante eos. Si enim similatque terrefris hæc & cadaua domus per mortem fuerit dissoluta, habemus, non in spe, sed in re meliorem manufactam, in celis; si ut presentes sumus ad Dominum, utque nou amplius per fidem ambulemus, sed per speciem, optandum nobis est ut à corpore peregrinemur; si, quando dissolviuit, statim sumus cum Christo, nec id quomodo cumque (nam & in corpore manens Paulus aliquo modo erat cum Christo) sed eo modo quo 1. Thess. 4. de sanctis dicitur; Et sic semper cum Domino erimus: dicendum sequitur animas piorum, nullo peccati pondere præpeditas, eternum gloriarum pondus accipere, statim ut à corporibus peregrinantur.

Quia tamen alia quædam scripturarum sententia non secundum primævam Christianæ religiosæ veritatem, non secundum Ecclesiasticas traditiones & Patrum magisteria intellectæ, diversum quiddam significare videntur: nonnullis, etiam veteribus, persuasum fuit animas sanctorum quantumvis perfectè purgatas, ad beatificam Dei visionem ante generalem corporum resurrectionem non admitti: sed interim versari in quadam felicitate imperfecta, qua dolorum quidem omnem excludat, non tamen desiderium visionis Dei veraque beatitudinis expletat, ut potest nondum apparente gloria, cuius meminit propheta Regius: *Satiabor cum apparuerit gloria tua.*

In his fuerunt Tertullianus, Lactantius, Victorinus, Euthymius, &c., ut quibusdam placet, Bernardus. Ex ejus verbis luce clarius constat, (ait Alphonfus Castrensis) illum sensisse, sanctorum animas ante diem judicij in sola visione humanitatis Christi quietescere, & post diem illum exaltandas usque ad visionem divinitatis. Ita quidem ille: sed, an ex veritate? Bernardus enim non stylò tantum sublimis, sed etiam doctrinæ soliditate conspicuus, non tam humano scriptis eloquio, quam divino doctriu oraculo. Nam quidquid in scripturis valet: quidquid in eis spirituiter sentit; maxime in silvis & in agris meditando & orando se confitetur accepisse, ait author ejus vita lib. 1. cap. 4. Fluidus admodum & copiosus, in elocutione facilis, in scripturarum concatenatione admirabilis, fide, pietate, scientia, clarissimus. Quid ergo, vir talis ac tantus de propositione difficultate senserit, apud vos sic hodie suscepit discutendum, ut 1. quæ erroris istius ipsum insimularet, in medium proferamus: deinde quid ab errore vendicet.

Sylv. Orationes Theologicae.

A Argumenta erroris ex sermonibus in festivitate omnium Sanctorum habitis defumuntur; Primum ex sermone 2. Jam vero, inquit, consummato militia tempore, gaudium habent Sancti, etiam in spiritu suo, donec adveniat dies illa qua introire mereantur in gaudium domini sui.

Secundum, Adhuc (ait) signatum est super nos lumen virtutis domini; interim convertantur animæ illæ in requiem suam, donec veniat dies qua introire mercantur in requiem domini. Ex quibus conseqüens videtur animas sanctorum, cum nec in gaudio nec in requie Domini sint: beatitudinem præstolari nondum adeptam: quod & in serm. 3. manifestius indicat, ex quo.

Tertium hoc est argumentum: Advertisit (nisi fallor) ex his quæ præcedente sermone sunt dicta, tres esse sanctorum status animacum; primum videlicet in corpore corruptibili: secundum sine corpore, tertium in beatitudine consummata, primum denique in Tabernaculis, secundum in atrijs, tertium in domo Dei. Et postea: Multi in atrijs stant, expectantes donec recipient corpora sua, donec impletatur numerus fratrum. In illam enim beatissimam domum nec sine nobis intrabunt, nec sine corporibus suis, id est nec sancti sine plebe, nec spiritus sine carne.

Quartum ex eodem sermone 3. O misera caro, o fœda, o fricta; unde tibi hoc? Animæ sanctæ quas propria Deus insignivit imagine, te desiderant: quas redemit proprio sanguine, te expectant, & ipsarum sine te compleri latitia perfici gloria, consummari beatitudine non potest. Adeo siquidem viget in eis desiderium hoc naturale, ut nondum tota eorum affectio liberè perget in Deum, sed contrahatur quodammodo, & rugam faciat dum inclinantur desiderio tui. Et postea, Sine macula sunt ante thronum Dei, sine macula, inquam sed nondum sine ruga: donec veniat dies, cum sibi gloriosam Christus exhibebit Ecclesiam non habentem maculam, neque rugam. Cum in celo, sicut non inveniuntur macula, ita nec rugæ, totaque videntium Dei majestatem affectio libera feratur in ipsum (Satiantur enim appartenente ipsis gloria Dei) an non ex Bernardi sententia consequens est, piorum ac sanctorum animas visionis illius beatificæ nondum factas esse participes? admitit enim in eis rugas, & satiatem negat desiderij.

Quintum ex eodem sermone 3. Quemadmodum sine macula quidem vetustatis, sed non sine ruga contractionis eas diximus esse: sic ad gratiarum actionem jam pervenisse videntur, sed nondum ad vocem laudis. Si ad vocem laudis non pervenerunt, igitur nec ad visionem pacis: qui enim à laudibus temperarent, Deum sicuti est contemplantes cum typicis animalibus, quæ requiem non habent die ac nocte dicentia Santus, Santos, Santos Dominus Deus omnipotens qui erat, & qui est, & qui venturus est?

Sextum, In sermone 4. disserit Sanctos non percipere regnum, quod eis paratum est, donec compleatetur numerus fratrum. Qui vero beati sunt, percipiunt regnum: ergo sancti nondum sunt beati: Verba ejus sunt. In hunc ergo locum Salvator, descendens contrivit portas æreas, & vestes ferreos confregit, eductosque vincitos de domo carceris, sedentes quidem, hoc est quiescentes, sed in tenebris & umbra mortis, jam tunc quidem sub altari Dei collocavit,